СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 129. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 16-го червня 1942. No. 129. Jersey City, N. J., Tuesday, June 16, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД РОЗКРИВАЄ ВЕЛИКІ ВТРАТИ ЯПОНІЇ В БОЮ НА КОРАЛЬОВІМ МОРЮ

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти видав остаточний обрахунок з утрат обох воюючих сторін у великім морськім бою на Кораловім морю між Азією й Австралією.

Розрахунок виявляє поважну величину японських утрат, бо японській фльоті затоплено аж 15 боєвих кораблів, у тому числі один модерний літаконосець та чотири кружляки. Втрати американської фльоти розмірно малі; найбільшою втратою є затоплення літаконосця „Лексингтона"; крім нього затонув ще нищитель „Симс" та нафтовоз „Неошо". З інших кораблів, що брали участь у бою, ні один не був поважно ушкоджений. Всі американські транспортові кораблі вийшли з бою цілі.

УРЯД ЗАКЛИКАЄ ЗБИРАТИ СТАРУ ҐУМУ.

ВАШИНҐТОН. — У своїй радіовій промові до краю президент Рузвелт візвав усіх громадян обшукати свої кімнати, піддаша, ґаражі, пивниці, стодоли, подвіря, тощо, найти кожний кусок старої ґуми та продати сусідним ґазоліновим стаціям для передачі урядові по 1 центові за фунт. Зібрана в цей спосіб стара ґума не тільки викаже, кілько ґуми має край, але й дасть урядові можність оцінити, яке зарядження треба видати в справі щадження ґумових коліс. Казав президент, ґуми треба для бомбардування Токйо й Берліна.

Президент зарядив, щоб збирання ґуми почалося 15. червня в полудне та тягнулося до опівночі 30. червня. Він взивав теж автомобілістів щадити ґуми на коленах, їдучи поволи й їдучи якнайменше.

ВІДКЛИКАЮТЬ ПОКЛИКАННЯ ДО ВІЙСЬКА ПОДРУЖЕНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Конференція представників палати репрезентантів і сенату згодилася перевести ревізію закона про примусову військову службу в тому напрямі, щоби відложити покликування до військової служби подружених мужчин. Ухвалення цього проєкту залежить ще від одобрення повних палат.

Члени сенатового комітету для військових справ теж заявилися за те, щоб не покликати до військової служби подружених, поки є досить самотних.

УРЯД ЗАРЯДЖУЄ РЕЄСТРАЦІЮ МОТОРИСТІВ ПО ҐАЗОЛІНУ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд адміністрації цін зарядив, що всі мотористи в 17 стейтах східнього побережа мають зареєструватися по ґазолінові пайкові картки в днях 1, 2, та 3. липня. Реєстрація буде відбуватися в публичних школах, а видані на її основі картки на ґазолінові пайки стануть обовязувати з днем 15. липня.

НЕЛСОН ЗАПОВІДАЄ НЕВИГОДИ, НЕДОСТАЧУ Й ТРУДНОЩІ.

ШІКАҐО. — Підчас промови на великанській патріотичній параді на „Солджерс Філд" в честь ґенерала Доґласа МекАртура, заявив Доналд М. Нелсон, начальник ради военної продукції, що Америка певно розвине кольосальну военну продукцію, але населення мусить бути готове на різні невигоди, недостачі й труднощі.

ВІДНОШЕННЯ ДО ВІЙНИ ВИБОРЧИМ ПИТАННЯМ.

НЮБЕРҐ (Ню Йорк). — Вендел Вилкі, що був кандидатом на уряд президента Злучених Держав при останніх президіяльних виборах, закликав републиканців на зборах републиканського союзу сільських повітів стейту Ню Йорк у Вотертавні, щоб вони при виборах осудили Гемилтона Фиша за його становище до теперішньої війни. Конґресмен Фиш видав потім заяву проти витягання його рекорду відношення до війни до Перл Гарбора. Свої звязки з націстичними аґентами Фиш пояснив тим, що, мовляв, він усе був за інтернаціональне порозуміння для попертя всесвітнього мира.

За його становище до війни Фиша гостро критикує Томас Е. Дюї, проти котрого знову виступають деякі політики зо закидом, що він у цій власне справі займав невиразне становище.

ПРЕЗИДЕНТ УСТАНОВЛЯЄ НАЧАЛЬНУ НОВИНКАРСЬКУ АҐЕНЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт установив Елмера Дейвиса, загально відомого радіового новинкарського коментатора, автора й ґазетяра, директором нового „уряду военної інформації", що має поширяти всі урядові новинки й пропаґанду в Злучених Державах та поза границею (за виїмком країв латинської Америки).

Встановлене президентом бюро буде мати багато ширшу владу щодо поширювання вісток і пропаґанди, ніж мав „комітет для публичної інформації" під Джорджом Крілом у першу світову війну. Йому будуть підлягати 30,000 федеральних робітників.

Президент Закликає до Револьти Проти Держав Осі

Вільні держави світа прилучилися до Злучених Держав у святкуванні Дня Прапора як дня піднесення прапорів Обєднаних Держав та в поновнім запевненні рішення їх народів помогти жертвам Осі в Европі й Азії, як вони повстануть проти тиранів за свободу всіх людей.

Президент Рузвелт був предсідником на врочистих парадах у Білому Домі й в своїй промові закликав поневолені народи повстати проти гнобителів. Представники двацять вісьмох держав були на тій врочистости, між ними й представники Мексика й Филипинів, що останні виповіли війну державам Осі. Його промова була переслана радіом 16 державними представниками.

„ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ МУСЯТЬ КООПЕРУВАТИ АБО ЗАГИНУТИ" — КАЖЕ АНГЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ

У своїй промові, виголошеній на врочистости Дня Прапора Обєднаних Держав на Рокефелер Плаза в Ню Йорку, заявив британський посол Джералд Кемпбел, що вороги держав Осі мусять зо собою співпрацювати, або загинути. „Гітлер пробував цофнути годинник суспільного й міжнароднього поступу", говорив бесідник; „коли прийде до мира, ми не сміємо пробувати повертати годинник до передвоєнної ери".

ШИРОКІ ДЕБАТИ ЗА СПРАВУ МИРА

ЛАНДОН ПРОТИ РОЗМОВ ПРО МИР

Підчас своєї промови на зборах орґанізації „Елкс" в честь прапора у Маршелтавні (Айова) Алфред М. Ландон, колишній кандидат Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, підчеркував небезпеку балачок про мир серед отмосфери военної ненависти. Він видно стоїть за те, аби Америка вперед виграла війну, а доперва потім говорила про мир. На його погляд в справі мира вистарчить обявити загальні засади.

ДЮЇ ЗА ПОВОЄННУ СВОБОДУ

У своїй промові на врочистостях Дня Прапора в Скенектеді, Ню Йорк, заявив бувший прокуратор Томас Дюї, що тепер уже настав час для народа Злучених Держав приготовлятися до мира. На його погляд, коли скінчиться війна, народови Америки прийдеться вибирати між колективізмом і реґіментацією та свободою.

Бої за Севастопіль Продовжаються

МОСКВА. — Німці далі штурмують усією силою Севастопіль. Советські звідомлення подають, що дотепер німці не осягнули нічого. Всі оборонні позиції Севастополя стоять непорушно і не подались на ніякім місци. Також біля Харкова німецька протиофензива не осягнула жадних успіхів. (Німецькі звідомлення говорять, що німецькі війська вдерлись в середину оборонних позицій Севастополя і взяли найсильніший форт званий „Сталін").

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ НАД ЧОРНИМ МОРЕМ

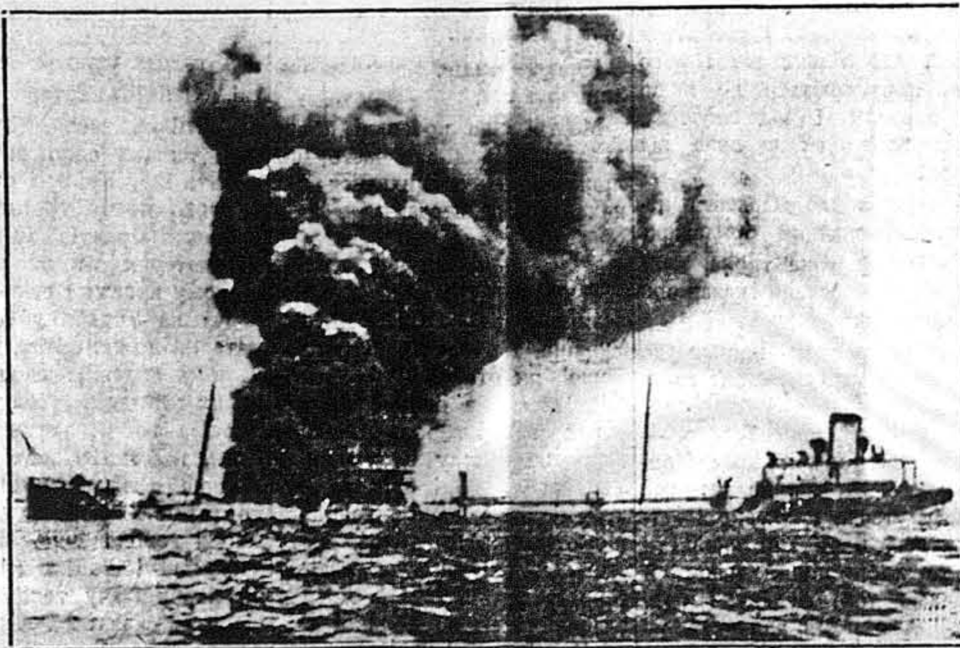
АНКАРА. — Турецькі власти інтернували залогу сімох американських фортець, які, повертаючи з бомбардування чорноморських портів, Одеси і Миколаїва, вичерпались з ґазоліни, і осіли в Туреччині. Їхні матерні бази, правдоподібно, знаходяться в Сирії. Але напевно ніхто не знає. Американські фортеці також бомбардували румунські нафтові поля в Плоешті. Замітне те, що турецькі власти перед тим інтернували одного німецького літака разом з залогою, який також їздив десь в цілі бомбардування і з браку ґазоліни був примушений осісти на турецькій земли.

ЗАВЗЯТА БИТВА В ЛІБІЇ ПРОДОВЖАЄТЬСЯ

КАЇРО. — Тяжкі бої в Лібії, недалеко Тобрука, продовжаються. Дотепер маршалови Ромелеви не вдалось проломити нових оборонних позицій британської армії, хоч він кинув у той бій всі свої головні моторизовані сили. Найтяжчі бої ведуться біля Акрома.

ЯПОНЦІ В КИТАЮ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД

ЧУНКІНҐ. — Японські війська здобули важне китайське місто в провінції Кіянгсі, Нанченґ, що лежить сто миль на полудне від Нанчанґ. Китайські війська, як подають китайські звідомлення, знаходяться чисельно в меншости і мають гірше узброєння. Проте вони повели протинаступ і відбили від японців важне місто Цунґен.

ЖЕРТВА НАЦІСТІВСЬКОГО НАПАДУ. Сцена на цій світлині представляє подію, що сталась десь на Полудневім Атлянтику, коли націстівська субмарина вдарила в американський тенкер. Бачимо, як корабель горить і поволі потапає. Ось ту незвичайну фотографію зняв один з корабельної мужви з рятункового човна кілька хвилин перед тим, заки корабель цілком затонув.

АНҐЛІЯ ВІДСВЯТКУВАЛА „ДЕНЬ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ"

ЛОНДОН. — Ціла Анґлія парадно відсвяткувала „День Обєднаних Держав". Того дня по всіх англійських містах відбувались гучні паради, в яких виставлювано прапори всіх держав, беручих участь у цій війні по стороні Британії. На першім місци всюди виднів американський прапор. Британці висловлювалй тим свою вдяку супроти Америки, як теж підкресляли, що цей день, 14. червня, є спеціяльним американським „Днем Прапору". Найбільша парада відбулась в Лондоні на Трафальґар Сквері. В тій параді брала участь анґлійська королівська пара. Характер паради був радісний і в ній підкреслювано силу Обєднаних Держав, яка остаточно доведе до здавлення Держав Осі.

ПАРАДА В МОСКВІ.

МОСКВА. — По головних советських містах, зокрема в Москві, дня 14. червня відбулась велика парада. Був це День Обєднаних Держав, вітсвятковань[illegible] в усіх неокупованих німцями столицях Обєднаних Держав. Советські власти повивішували усюди прапори союзних держав. З тої нагоди советські ґазети помістили чімало стать, в яких піднощувано заслуги Британії і Америки у тій війні. Ґазети обширно обговорювали теж недавно заключений між Британією і Советами договір, як теж обіцянку Британії та Америки відкрити на заході Европи другий фронт.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО СОВЄТСЬКУ „СЕКРЕТНІСТЬ".

ЛОНДОН. — Відомий американський журналіст і автор ріжних книжок, Неґлей Фарзон, який повернув недавно з Москви до Лондону, написав статтю, в якій говорить, що Совети впровадили в себе внутрі таку гостру цензуру на все і так заховують кожну дрібницю в секреті, що це фактично виходить їм самим на зле. Він каже, що советські власти не пустять чужих журналістів нігде, щоб ті власними очима побачили як стоять справи. Про новинки в Советах журналісти довідувались з советських офіційних газет, а нераз з... британського радіо, яке передавало советські офіційні звідомлення. Найцікавіші вістки про те, що ділось в Советах, пише Фарзон, походили через радіо з Стокгольму. Американські і британські журналісти, пише він далі, дуже хотіли писати гарні речі про Совети і булиб їх писали, якщоб советські власти дозволилиб їм побачити все власними очима. На тім їх описи булиб не потерпіли, якщоб в своїх статтях вони були деколи висказали і критичну заввагу. Хвалячи все, в тім дусі, в якім це подавала офіційна советська пропаґанда, вони фактично шкодили Советам, каже він. Причиною такої „секретности" советських властей є те, що вони не хочуть з нічим зрадитись перед ворогом. Несподіванка для них є головним козирем в їхніх мілітарних операціях.

ВИБУХ БОМБИ В ПАРИЖСЬКІМ РАТУШІ.

ВІШІ. — Невідомі справники підложили бомбу в парижськім ратуші, в якім урядує посадник Парижа. Дві особи були ранені. Про інші шкоди звідомлення з Парижа не подає. Згадує лише, що на слід справників пущено поліційні чинники.

ФРАНЦУЗЬКІ ФАБРИКИ СПІВПРАЦЮЮТЬ З НІМЦЯМИ.

ВІШІ. — Двайцять французьких текстильних фабрик, зокрема тих, що виробляють район, зобовязалось виробляти для німців ріжні военні продукти. Щоб піднести справність тих фабрик створено при фінансовій підмозі німців капітал із 500 міліонів франків.

НІМЦІ РОЗСТРІЛИЛИ 25 СВОЇХ ГРОМАДЯН.

СТОКҐОЛЬМ. — В Гамбурзі відбулись криваві сутички між доковими робітниками і поліцією, внаслідок чого згинуло сімох поліцаїв. Німецькі власти відразу арештували велике число робітників і перевели над ними засуд. У висліді розстріляно 25 робітників.

ФРАНЦУЗЬКІ ПОВЗИ НА ЛІБІЙСЬКІМ ФРОНТІ.

КАЇРО. — Британські частини взяли в полон від німців декілька повзів, які були витворені в Франції, в відомій французькій фабриці Ренольта. Тими повзами німці боролись на відтинку, де стояли вільно-французькі війська. Серед німецьких повзів є також чеські повзи, вироблені в відомій фабриці Шкода.

БРИТІЙСЬКІ ЖІНКИ ХОЧУТЬ ЗБРОЇ.

ЛОНДОН. — „Конґрес жінок", який недавно відбувся в Лондоні, ухвалив резолюцію, щоб уряд узброював і уживав жінок в боєвих позиціях нарівні з чоловіками. Дотепер британські жінки могли служити в боєвих позиціях лише як обсерватори і обслугачки мірничих інструментів. При протилетунських гарматах, наприклад, служило багато англійських жінок. Вони наставляли мірничі апарати на ворожого літака, але ладували і стріляли з гармат чоловіки. Тепер жінки хочуть рівних прав у боротьбі з ворогом.

СМУТС ПРО ПОВОЄННИЙ СВІТ.

ЙОГАНЕСБУРҐ (Полуднева Африка). — Полевий маршал Смутс в радієвій промові заявив, що Обєднані Державы по війні приймуть програму бувшої Ліги Націй, але ту програму краще виконають.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВАШИНҐТОН -- СВІТОВИМ ОСЕРЕДКОМ

Нема найменшого сумніву, що Злучені Держави являються тепер рішальним фактором як у справах війни, так і щодо цього порядку, що має наступити в світі по війні. Останні наради, що відбулись у Вашингтоні, а в яких брав участь совєтський комісар війни Молотов, є тільки одним з дуже сильних доказів, що воно так є. І то як під воєнним, так і політичним оглядом.

З того назагал може світ радіти, бо коли так надалі залишиться і Америка від цього не відступить, то таки буде для народів світа більша надія, що світові конфлікти і проблеми будуть розвязані справедливіше й більше по людському, ніж, колиб було інакше.

З того, що проголошено про те, що вирішено в Вашингтоні щодо війни, ми знаємо дуже мало. Це зовсім природне. Те, що сказано про отворення другого фронту в Европі, ми і без того знали, бо президент Рузвелт отворив би той другий фронт уже завтра і без тих нарад, якщоб були вигляди, що це вдасться, себто, якщоб уже були на поготівлі потрібні для такої акції сили. А що ті сили не так легко згромадити, пізнати хочби по тім, що військові знавці обчисляють, що треба приблизно яких 400 кораблів, кожний по 10,000 тон поємности, щоб перевезти звідси до Европи армію з 100,000 вояків з повним модерним виеквіпуванням.

Як німецькі війська минулої осені наближались до Москви, Сталін звернувся 6. листопаду 1941. року до демократій, щоб отворити другий фронт. А тепер Молотов приїхав до Вашингтону знову з тим самим домаганням, бо німецькі війська готові знову стати під Москвою. Та тепер відіхав він з Вашингтону вже цілком певно в тому переконанню, що американський уряд є за другим фронтом, та що той фронт буде цілком певно отворений. А ось така запорука Вашингтону означає для Совєтів незвичайно багато. Очевидно, що обговорено там ще дальші пляни спільної війни з Японією і т. п., про що не згадується, а про що скоро дізнаємось з воєнних подій, які будуть наслідком ось тих переговорів.

На всьому тому, як сказано, заважило рука Вашингтону. Але заважила вона ще й на іншому полі. Під рішучим натиском президента Рузвелта і секретаря стейту Гола Совєти відступили від своїх домагань щодо західних границь. Так виглядає, що балтійські держави, Естонія, Латвія і Литва, готові стати по війні знову незалежними, або принаймні будуть у них переведені плебісцити і народи скажуть, чого вони хотять. Але виглядає теж і так, що Польща готова дістати назад українські, білоруські і литовські землі. Про ту останню справу не пишуть так виразно як про балтійські держави. А маємо на увазі головно те, що пише про ці справи Артур Крок, кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс", що інформує дуже солідно. Виглядає, що справу західних границь СССР відложено аж до часу, як війна скінчиться. Але запевнено Совєти вже тепер, що вони будуть обезпечені. А що „обезпечення" можна очевидно, всіляко розуміти, тому над цею справою ще буде багато мови.

ДВІ ВЕЛИКОПАМЯТНІ УГОДИ

I. БРИТІЙСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

У передмові до російсько-британської угоди сторони признають, що угода виходить з бажання Британської Імперії й Совєтського Союзу вдержати мир і запобігти дальшому наступові Німеччини й її союзників, помагати собі взаїмно проти спільних ворогів і співпрацювати зо собою при заключуванні мира й в наступаючий по мирі період повоєнної відбудови.

З тих мотивів Англія й Росія першим артикулом угоди зобовязуються давати одна одній військову й всяку іншу можливу допомогу проти Німеччини й її союзниць.

Другим артикулом угоди кожна з підписуючих угоду держав зобовязується не робити з Гітлеровим урядом ні з якиминебудь іншим урядом Німеччини угоди, якщо такою угодою Німеччина не виречеться всяких агресивних намірів. Сторони далі зобовязуються не заключувати без обосторонного порозуміння Англії й Росії завішення зброї або мирного договору з Німеччиною або котроюнебудь її союзницею в Европі.

Третім артикулом угоди Англія й Росія заявляють своє бажання обєднатися з іншими подібно настроєними державами для принятя пропозицій щодо спільної акції за задержання мира й спротиву агресії в повоєнному періоді.

Поки будуть приняті такі пропозиції, Англія й Росія по закінченні ворожих кроків пороблять всякі міри, які лежать у їх силі, аби унеможливити повторення агресії й нарушення мира Німеччиною або якоюнебудь державою, з нею заприязненою.

Якби в повоєнному періоді котранебудь з держав цього договору (Англія або Росія) попала в війну з Німеччиною або якоюнебудь з нею заприязненою державою, тоді друга держава договору має відразу дати першій всяку можливу військову й іншу допомогу. Цей четвертий артикул має остати в силі, поки обі сторони за спільною згодою змовляться, що на його місця входить у життя угода з іншими державами на основі третього артикулу. Якщо такої угоди не буде, то він має обовязувати обі сторони через двацять літ.

Пятим артикулом Англія й Росія заявляють заінтересовання в безпеченстві одна одної й зобовязуються працювати разом в близькій й приязній співпраці по заведенню мира для організації безпеченства й економічного добробуту в Европі.

Вони зобовязуються взяти притому під увагу інтереси Обєднаних Держав, а свою співпрацю будуть спирати на признанні двох засад: не шукати територіяльного зросту для себе й не вмішуватися в нутрішні справи інших держав.

Артикулом шестим Англія й Росія обовязуються давати одна одній по війні всяку можливу економічну допомогу.

Артикулом семим кожна сторона зобовязується не заключувати союзу ані коаліції проти другої.

Артикул осьмий говорить про способи ратифікації (потвердження) угоди та про час, коли угода входить у життя. При тому Англія й Росія зобовязуються, що два перші артикули угоди мають обовязувати до заведення мира між державами цеї угоди й Німеччиною та її союзницями, а друга частина (артикули III—VII) мають обовязувати через 20 літ.

II. АМЕРИКАНСЬКО-РОСІЙСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

У офіціяльнім комунікаті, виданім з Білого Дому дня 11. червня, стверджується передовсім факт приїзду до Америки В. М. Молотова, народного комісаря заграничних справ совєтського союзу, його гостювання в Білому Домі та переговори між ним й його товаришами, з одного боку, та начальником американської фльоти, начальником американської армії та секретарем стейту, з другого.

На цих переговорах обі сторони прийшли до повного порозуміння щодо наглої потреби відкриття другого фронту в Европі в 1942. році та щодо потреби збільшення і приспішення достави всяких воєнних матеріялів Америкою для совєтського союзу.

Далі обговорено основні проблеми співпраці совєтського союзу й Злучених Держав щодо забезпечення мира й безпеченства для свободолюбних народів після війни. Обі сторони ствердили єдність своїх поглядів у тих справах.

Президент Рузвелт признав ці розмови між представниками свого уряду з представниками совєтського уряду незвичайно корисними для установлення бази для ближчих звязків між двома урядами для досягнення спільних цілей Обєднаних Держав.

Дістає Порцію Своєї Медицини

Недавно британське радіо перестерегло французів, мешкаючих вздовж Атлянтійського побережжя, щоб воно втікало в глибину Франції, бо є можливість, що союзна армія на тім французькім побережжі заатакує гітлерівську Европу. Натяки, а навіть заповідження наїзду на Европу висказували нераз британські й американські державні мужі. А тепер вже це заповіджено офіційно. Та ріжні політичні і військові аналісти звикли нераз глядіти скептично на такі заповідання. Вони казали, що це лиш страшення Гітлера, щоб тим змусити його вдержувати на заході більшу армію й у той спосіб облекшити совєтський фронт.

Та коли якийсь воєнний штаб задумує десь атакувати, він не розголошує свого пляну цілому світови. Навпаки, старається робити і говорити щось таке, що відтягувалоб увагу ворога від задуманого пляну. Колиж хтось явно погрожує, що ось він це і те зробить, люди звичайно не беруть того дуже поважно.

Гітлер, ще до вибуху війни, посунув своє політичне і мілітарне блофування до дальших, досконаліших границь. Погрожуючи, він кількома наворотами дійсно говорив правду про свої пляни в тому переконанню, що його противники цьому не повірять і назвуть його правдиві слова блофом. Ще до вибуху війни Гітлер часто заповідав, що ось він це чи те зробить. Але опісля загально принятих правил заховання політичної і мілітарної таємниці ніхто йому не вірив. Навпаки, говорили, що Гітлер блофує. Колиж Гітлер опісля виконував те, що грозив, багато людей попадало в остовпіння: ось той безумний чоловік грає міжнародну політичну гру проти всяких принятих дотепер правил! Опісля зачали Гітлерови „недовіряти", себто, коли він навіть блофував, дехто внутрі припускав, що це може статись. Ті, що уважали його слова за блоф, нишком заховували певний відсоток можливости, що те блофування він може й виконати. Цей сумнів був найбільш дошкульний противникам Гітлера, а дуже корисний для нього самого. Опісля з великим вмінням цю міжнародну гру політичного покера грали японці. Вони цілою парою готовились до війни, але поступали так, начеб погроза війни була блофом. Японські мілітаристи не скривались зо своїми замірами вдарити на збройні сили Америки та Британії і сконсолідувати цілий Далекий Схід, разом з азійським суходолом під своїм правлінням. Щоб прикрити це деякі японські політики таврували за те своїх мілітаристів. Вони натякали, що Японія не має належних засобів для такої війни і краще для неї добиватись своїх домагань мирним шляхом. Японський уряд навіть вислав своїх спеціяльних представників до Вашингтону, щоб таки конче добитись мирного залагодження. Ті представники удавали великих приятелів миру і... Америки. Деколи вони сумовито говорили, що коли Америка не уступить Японії, вибухне страшна кровава війна. Але ті свої перестороги вони висказували таким тоном і в такий спосіб, що фактично викликували підозріння, начеб це все було блофом; себто, що Японія тільки погрожує війною, а фактично до війни не готова і війни боїться.

Блоферство служило дотепер ворогам Америки і Британії. Але від тепер те блоферство виходить їм на шкоду. Бо ось Британія і Америка погрожують тепер інвазією европейського континенту. Чи, як і де це станеться, цього тепер не розгадає Гітлер навіть зо своїми астрологами. Та саме це незнання змушує Гітлера залишити на заході велику частину своєї армії і повітряної сили. А та сила тепер дуже придаласяб на сході. Як на сході, або в Лібії, німецька армія зазнає прикрих невдач, німецькі генерали разом зо своїм „фірером", зачинають собі міркувати, що може задармо вони держать свої великі сили на заході. Може це цілковитий блоф, що Британія з Америкою задумують відкривати другий фронт. Ось ті сумніви зїдають їх можливо більше, ніж виразна свідомість надходячої небезпеки.

Але, щоб грати ось таку гру, треба таки мати силу. Без дійсної сили навіть погрожувати не можна. Якщоб Гітлер перед війною був цілковито слабий, ніхто був би не сумнівався, що він блофує. Його висміялиб, якщоб він погрожував плянами, до яких він цілковито не доріс. Тому, що він мав силу здійснювати свої блоферства, вони викликували за границею відповідне вражіння.

І нині пляни Британії та Америки в справі другого фронту не малиб жадного впливу, якщоб ті дві держави не були в силі його виконати. Якщоб Британія була така слаба, якою вона була по Донкірку, ніякі погрози з боку британських державних мужів нині не лякалиб німців. Тепер ситуація змінилась. Нині Британія має декілька міліонів знаменито узброєного війська. Вона має десятки тисяч літаків. За нею стоїть кольосальна сила Америки, яка в чимраз більших числах висилає своє військо і свої воєнні машини на Англійські острови. Наїзд на Европу з боку названих двох держав нині є великою реальною можливістю. І з тим Гітлер мусить рахуватись.

Контрольор харчів. — Клод Р. Викард, секретар хліборобства, голова нового Комітету Контролі Поживою, має широкі повновласти і може розпоряджати усіми харчовими засобами Злучених Держав.

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

19)

А деж той, котрого щербата доля і безталання занапастили не двайцять тисяч самого дорогого, що мала Україна, її квіти-діти, а саму Україну, —

Край щасливий, край веселий,
Тай занапастили...

Он де він... Вже над вечір іде він берегом Дніпра. За ним — невеличка купка козаків і Тетеря. Вже недалечко, по тім боці, Черкаси. Юрась дивиться так, як тільки може дивитись бідна, бідна людина, лихом прибита та, ще й на лихо, недобита... Хай би краще добита була!... І без того бліде лице його мов сірим попелом припало. Перетомлений кінь ледви-ледви посуває тоненькими ніжками, понуривши голову, а з очей його тихо-тихо ринуть сльози. А в самого Юрася й сліз нема, а може вже й не стало. Очи йому сухі-сухі, аж пересохли, як пересохли й губи, почорніли мов земля. Іде він, низько-низько понуривши безталанну голову. На Дніпро він і не дивиться, бо тяжко-тяжко на його дивитись. Де вже не тяжко! Хіба не бачуть його пересохлі очи, хто пливе Дніпром?... Пливуть його козаки, його військо: хто дивиться мертвими, скляними очима на небо, буцім-то його докоряючи: за що! — хто пливе ниць, розкинувши руки, а в декотрих стирчать стріли, мов величезні веретена; на інших вже сидять орли й круки, зазираючи у мертві козацькі очи...

Спека палить Юрасеве пересохле горло й перегорілу душу... Хоч би крапельку водиці — душу промочити!... А під боком Дніпро, вода; ціле море води!

З силою розпуки пускає він коня до води, щоб йому й самому напитись, і сходить з сідла. Але тільки він і його кінь прихиляються до води, як заразом і відскакують... Вода була уся червона від крови.

Тетеря подав Юрасеви невеличкий скляний боклажок:

— Випий вина троха, пане гетмане, — ласкаво сказав він: — підкріпись!

Юрась раптом припав до боклажка пересмаглими губами.

— Спасибі, пане Тетеро, — сказав він, подаючи назад боклажок. — Я вже не гетман... Я вже утеряв і військо і гетманство... Бери мої клейноти — ти достойніший мене... Я передаю тобі булаву і бунчук... А я... Він заплакав. — Бог не судив мені батьківської долі... Я удаляюсь в монастир; там захоаю мій сором і моє безталання...

Вже трохи смерклось. Через Дніпро плила козацька девятивесільна чайка, прямуючи к Черкасам. То перебирались на той бік козацької ріки Юрась з Тетерою і деякими з своїх полковників і сотників. У другій чайці плили за ними слуги з кіньми.

Юрась сидів, закриваючи лице руками.

Мертві тіла козацькі попадались на воді так часто, що приходилось відпихатися від них багром і веслами.

IX.

У славному городі у Києві велике свято — Спас. З усієї України, і правобічної, і лівобічної, як ото кажуть, „злетілися дітки не єдиної матки", у цей святий город: зійшлися люди на прощу не тільки з України лівого і правого боку, але й з далекої, холодної Московщини; бо Київ, як і стоїть світ, був і буде „матірю городів руських" від Львова і Почаєва аж до Великої Стіни Китайської і Тихого океану. А скільки горя й сліз наднесли з собою до Спаса милостивого ті „діти не єдиної матки", стільки сліз, що якби зібрати їх до купи, то вийшоб з них велике, велике озеро... Бо що року, що дня, що години, що хвилини лились ті сльози людські від Львова і Почаєва аж до Великої Стіни Китайської і до Тихого океану.

А якжеж було й не литись їм!... Займуть Татари мов череду цілий загон дівчат, дітей і инших полоняників, заженуть їх у Крим; і от, скільки того плачу уКримі у тих бранок і бранців по батьках та матерях та по свойому рідному краєви і скільки того плачу на Україні у батьків і матерей по тих дітях, що плакали у далекій неволі!... Від самих Жовтих Вод беться Україна то з ляхами і татарами, то сама з собою — лівобічна з правобічною, — і покладають у полі свої козацькі голови сини-соколи України, — і знов по всій Україні плачу-плачу того стільки, що й не сказати!... А Московщина? Хіба мало сліз і вона пролила за часи Нікона-патріярха, Аввакума, Степана Разіна? І вона що року билась то з ляхами, то з татарами, то — горенько наше! — з нами, українцями... І у Московщині лились ріки сліз і крови, і московські очи, як і очи українські, плакали та на свою гірку долю нарікали...

Кудиж було людям нести ті сльози? — У Київ, до Спаса милостивого, до печерських угодників.

От і зійшлися „діти не єдиної матки" до Спаса, у Печерське. Отсеж вони й нанесли у святу обитель стільки горя й сліз, що їх же годі чоловікови й виповісти.

А з горем і слізьми нанесли вони й того, що закон велів. На Спаса закон велить святити новий мід і яблока. І от нанесли люди у Печерське цілий ярмарок мисочок та новочок з медом і яблоками, а самі — як бджоли гудуть. Там жеж, поміж людьми, десь-де сидять на землі старці та сліпі кобзарі з поводатарями та жалібно-жалібно виграваючи на кобзах та бандурах, співають — хто про „Лазаря", хто про „Олексія Божого чоловіка", а хто про „Правду і щиру неправду".

Он саме на сонці сидить сліпенький дідусь з хлопчиком-поводатарем і, скриплячи на своїй „лірі" і мов плачучи голосом, стиха словами промовляє:

Уже тепер правда-правда помирає,
А щира неправда весь світ пожирає.
Уже тепер правда-правна вже померла,
А щира неправда увесь світ зажерла!

Він співає, а сліпі очи його дивляться прямо на сонце і не моргнуть. Дивляться! Де вже сліпому дивитися!... Він і тому радий, що святе сонечко само дивиться у його невидючі очи...: І він не бачить, як, слухаючи його, якісь жіночки й дівчатка плачуть-плачуть... А він все скрипить своїми струнами й голосом про те, як люди плачуть по своїй „матері-правді":

Плачуть вониж, плачуть, не мо уть пробути —
Рідної матери своєї забути.
Орлище мати! Деж нам тебе взяти?
Тебе ні купити, ані заслужити,
Весь світісходити — правди не з'іскати...

(Дальше буде).

Факти Про U. S. O.

Коротка історія U. S. O. представляється так:

ЯК ПОВСТАЛО ЮСО?

У лютім 1941. року Злучені Держави мали 1 міліон 131 тисяч людей в таборах для виправлення армії й фльоти. Показалося, що ці люди мають немало клопоту в позаслужбові години. Щоб виповнити цю потребу, президент Рузвелт та департаменти війни й фльоти візвали орґанізації, які в минулу війну займалися вояками й моряками в позаслужбові години, обєднатися для спільної акції. Йдучи за цим покликом, такі орґанізації, як: „Увай-Ем-Сі-Ей", Краєва Католицька Громадянська Служба, Армія Спасення, „Увай-Доблю-Сі-Ей", Жидівська Добродійна Рада, Краєвий Союз Допомоги Подорожнім, обєдналися в одну цілість під назвою „Обєднані Службові Орґанізації", коротко: U. S. O. В тому місяці відкрито в нанятому будинку в Алистоні, в стейті Sлабама, перший клюб ЮСО.

ГРОМАДЯНСТВО ЗАПІЗНАЄТЬСЯ З ЮСО.

Очевидно широке громадянство іще мало знало про цю нову орґанізацію. Тому й три місяці: **березень, квітень і травень 1941.** присвячено для представлення американській публиці ідеї ЮСО.

Різні визначні люди й орґанізації помагали в тому. Між іншими Томас Е. Дюї зорґанізував широку кампанію за пропаґандування справи. Уряд переконався, що не можна вести праці орґанізації в нанятих будинках, і згодився будувати клюбові будинки.

ПЕРША КАМПАНІЯ ЗА ФОНДАМИ.

У червні й липні 1941. року відкрили „Обєднані Службові Орґанізації" спільну кампанію за зібрання в Америці на цілі орґанізації 10 міліонів 765 тисяч долярів. Фонди мали бути розділені між клюби й осередки ЮСО, котрих тоді було 339.

Вижидаючи викінчення урядом спеціяльних будинків для себе, ЮСО взялося до роботи в 103 нанятих будинках.

АРМІЯ ЗА АРМІЄЮ.

Службовики ЮСО пішли зо збройними силами Злучених Держав, кудиб ті не йшли.

У серпні й вересні 1941. року відбувалися тактичні маневри далеко на південному й північно-західному Тихому океані. Департамент війни вислав домагання до ЮСУ вислати туди своїх людей, і ЮСО вийшло в поле з своїми походячими відділами.

За той самий час припадає заведення ще одної новини в діяльности ЮСО: воно відкрило перший відділ для робітників воєнних промислів.

У листопаді 1941. року громадянство Злучених Держав зложило в кампанії ЮСО суму 14 міліонів 365 тисяч 161 долярів. На той місяць припадає посвячення першого збудованого урядом клюбового дому для ЮСО.

ЮСО уже розвело широку роботу по таборах для війська й стаціях для моряків воєнної фльоти. Корпорація для театральних вистав по таборах давала представлення по всіх таких таборах і стаціях. В тому місяці працювало вже разом 455 клюбів і осередків та 680 „працівників у полі".

„ПЕРЛ ГАРБОР!"

Грудень! Кожному звісно значіння цього місяця... ЮСО ставиться на повну воєнну стопу. Дивізія позаморських служб при ЮСО. приспішує діяльність. Походячі відділи, „Клюби ЮСО на колесах" для військ і моряків на службі в далеких, забитих закутинах світа. „Служба для війська в поході" предкладає свої гостинні услуги на стаціях омнібусів і залізниць. Діяльність ЮСО обіймає вже 496 клюбів і осередків. ЮСО має вже 810 „працівників у полі".

У січні 1942. року працювало вже 526 клюбів і осередків. Число людей, що користали з діяльности клюбів, виносило 2 міліони 100 тисяч.

У лютім було вже 561 клюбів і спеціяльних осередків ЮСО, в 257 громадах, в 43 стейтах і на Алясці, Гаваях, Бермуді, в Каналовій Зоні й окрузі Карібського моря. 26 театральних труп давало представлення по таборах.

У березні 1942. року загальна сума операцій ЮСО обхопила 647 клюбів і осередків. Від 1. січня відкрито 170 нових клюбів.

Дня 11. травня 1942. року Воєнний Фонд ЮСУ відкрив двомісячну кампанію за зібрання 32 міліонів долярів для продовження й поширення своїх услуг для боєвиків американської армії й фльоти.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Ш., Шікаґо, Ілл. — Про роковини 36-го відділу С. У. А. була широка згадка в „Шікаґовській Хроніці". Спис жертводавців на А. Ч. Хрест подамо ще окремо, але просимо подати нам імена українською мовою, бо потім маємо багато клопоту зі справленням, коли самі пробуємо подати з англійського по українськи. Тоді бувають помилки, бо не знати, як передати деякі призвіща.

Т. О. — Щоб не було, але вони тих земель не дістануть. Так принаймні виглядає, а як буде інакше, то будемо пригадувати ту „культуру", про яку пишете.

З ПЕРЕГОВОРІВ У ЛОНДОНІ. — Зліва бачимо ген. Генрі А. Арнолда, команданта Американського Армейського Повітряного Корпусу, як говорить з британським заступником адмірала Листером, вертаючи з конференції в міністерстві летунства. Кажуть, що та конференція означає скору інвазію на Европу.

МОЗАЇКИ СВ. СОФІЇ ЦАРГОРОДСЬКОЇ

Як відомо, після завоювання Візантії турками (1453) славетну церкву св. Софії в Царгороді перемінено в магометанський мечет із назвою Гаджія Софія. Всі мальовила, фрески й мозаїки церкви позаліплювано грубим шаром вапняного тинку, бо магометанська віра не допускає у своїх храмах образів. Всі ці великої мистецької й історичної вартости памятки по греках із никли з людських очей, і люди попривикали до думки, що все це навіки згинуло для людської культури.

Але на світі все зміняється. Змінився геть-чисто, що й не пізнати, й політичний устрій у Туреччині. На місце падишахів прийшов до влади в турецькій державі великий реформатор Туреччини Кемаль Ататурк. Цей великий чоловік наказав відновити церкву св. Софії в тому вигляді, в якому вона була за візантійських цісарів. Роботу цю треба було перевести дуже обережно й уміло, щоб не зіпсувати мальовил і прикрас, які були на старих візантійських мурах. Кемаль Ататурк доручив цю справу американському інститутові візантієзнавства, який прислав відновляти цю церкву відомого знавця візантійського мистецтва Гвітмора.

По довгих роках важкої роботи Гвітмор нарешті закінчив частину віднови, а саме очистив від тинку мозаїки, що там ховалися понад 500 років над бронзовими воротами візантійського цісаря Юстиніяна, того самого цісаря (527—565), що збудував церкву св. Софії в Царгороді. Краса цеї мозаїки, як запевняють фахівці — дивовижна.

Є це велика група, в осередку якої сидить св. Діва з Немовлям на руках. З лівого боку її стоїть цісар Костантин Великий (274—337), який дарує Богородиці столицю Візантії — Царгород. По правому боці — цісар Юстиніян, що дарує Діві-Марії церкву св. Софії. Богородиця вбрана в пурпурову цісарську мантію й сидить на золотому троні, прикрашеному самоцвітним камінням. Під ногами в неї — стільчик із срібла з емайлевою інкрустацією (узорчатими прикрасами). Святе Немовля — в золотому хітоні. Обидва цісарі теж у пишних хітонах і в коронах, прикрашених перлами й самоцвітами. Ціла основа образу — золота.

По обидва боки голови Пресв. Діви — грецькі написи. З обох боків цілого образу — теж грецькі написи в доземому напрямі: „Костятин Святий, великий цісар" і „Юстиніян, преславний цісар".

Ця величезної мистецької вартости мозаїка зроблена за часів візантійського цісаря Василя II. між 976. й 1025. рр., себто за часів княжування в Києві Володимира Великого. Мозаїка збереглася напричуд гарно.

СТРАЙК У ВОЄННІЙ ФАБРИЦІ.

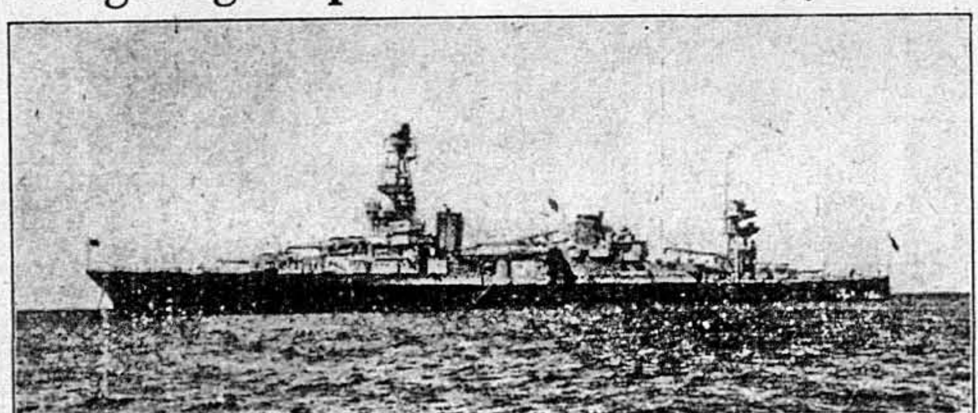
ПІТСБУРҐ (Па.) — Сто робітників фабрики підприємства „Семлер Продактс Ко.", котра виповняє воєнні замовлення, вийшли на страйк за вищу заплату, без дозволу своєї юнії. Уряд негайно подбав за скликання конференції представників страйкуючих робітників, заряду й уряду.

НЕМА ВІСТОК ПРО БОЇ НА АЛЕВСЬКИХ ОСТРОВАХ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд признав уже що японські війська обсадили найдалі на захід висунені ненаселені острови Алевської групи. Як загально догадуються, американці взялися їх звідти викидати. Досі вісток про цю боротьбу ще не подано.

A Fighting Ship Wills Funds to Navy Relief

„ТЕСТАМЕНТ" АМЕРИКАНСКЬОГО КРУЖЛЯКА. — На світлині бачимо американський кружляк „Оґаста" (AUGUSTA), що вславився оригінальністю, яка звернула на себе загальну увагу. Так є на кораблях, що мужва і офіцири складають невеличкі грошеві жертви, з яких твориться спеціяльний фонд, з якого покриваються видатки на всілякі підприємства, що служать для розваги корабельної залоги. Таким способом зложено на кораблі „Оґаста" коло $25,000, що зложені в банку в Бруклин, Н. Й. Тепер зроблено на кораблі завіщання, в якому сказано, що якщоб приключилось кораблеви щось таке, що не оставсяб при життю ні один адміністративний офіцир, то згаданий фонд має передати банк до розпорядимости „Неві Реліф Сосаєті". Це є та орґанізація, що тепер веде кампанію, щоб зібрати $5,000,000 для конечної допомоги родинам тих, що служать у фльоті, маринарці, чи в прибер. сторожі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

Важне для відділів У. Н. С. Стейту Конетикат.

Згідно з ухвалою орґанізаційних зборів, котрі відбулись у Ню Гевен, Конн., 31. травня ц. р., щоб я на якийсь час залишився в тім стейті в цілі приєднання нових членів до У. Н. С., декотрі відділи почали роботу, і вже приєднали по кілька нових членів та приготовляють орґанізаційні збори по місцях. Але того ще замало, щоб осягнути той рекорд що ми мали в минулих роках. Тому треба нам усім спільно взятись за працю. Я зі своєї сторони заявляю, що відвідаю кождий відділ, щоб вам помогти виконати цей обовязок. Діло буде тоді довершене, як ми спільно візьмемось до праці. Ми мусимо надолужити те, що ми занедбали. Давніше наш стейт стояв на першім місці в приєднуванні нових членів, а тепер ми занедбали працю і мусимо це направити. Відділи, котрі не були заступлені на згаданих зборах, хай з урядниками порадяться між собою як їм краще повести роботу, чи скликати збори, чи в якийсь інший спосіб, а мене про це повідомити або Гол. Кан. У. Н. Союзу. Шановні союзовці, 50-літній ювилей не загорами і ми мусимо приєднати таке число членів. В нашім стейті під цю пору є багато нових людей, що приїхали тут з інших стейтів. Їх треба відшукати і вписати в ряди Союзу. Я вірю, що як ми возьмемося спільно до роботи, то знов поставимо наш стейт на перше місце. Про інші справи, які були ухвалені згадасими зборами, не пишу, бо те діло секретаря, котрий певно про те напише.

А. Маланчук,
орґанізатор У. Н. Союзу.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Відповідь на „Невдачний Виступ".

Дня 3. червня був допис п. Йосифа Литвина в справі паради, яка відбулася в нашій місцевости. Та п. Литвин представив образ лише з одного боку, а з огляду на справедливість треба представити і другий бік.

Діло в тім, що п. Литвин зложив всю вину на українців з православної церкви. Каже, що їх провідник не дав їм зєднатися з католиками, щоб усі українці могли машрувати разом. Правда, що їх відкликано від католицької групи, але треба сказати, чому так сталось. На першім місці мусимо признати, що все по кожній стороні є одиниці, котрі не хотять злуки. Та тут сталося так, що цілий гурток православних перейшов до католиків, бо думали, що це не добре, аби машрували дві групи українців, коли це один нарід. Але католики, замісць приняти православних до свого гуртка, почали викрикувати: Пощо їх тут! Чого тут пхаються! Ми їх не хочемо!

Можливо, що п. Литвин того всього не чув, але коли побачив, що є суперечка, повинен був справу провірити і сказати перед усіми до православних: Ходіть і ставайте в ряди, то більше нас буде! Але в тім наша біда, що ми готові критикувати збоку, а не скажемо кілька конечних слів там, де вони зробили би найбільше добра.

Не пишу цього на підставі того, що мені хтось це оповів, а тому, бо я сама там була і мені було дуже неприємно, що між нами може бути аж така ненависть. Коли таке діється, то не дивуймось, що наша молодість не тримається свого, коли з нею ось так обходяться.

Марія Лазоришин.

Соняшні Купелі

Тепер, здається, вже всі люди знають, що сонце є дуже добре на людське здоровля, а особливо його фіолетові проміння оздоровлюють слабих, а здорових держать при здоровлю. Тому то треба як найбільше використовувати соняшні дні для соняшного купання. Особливо діти повинні бути все на сонці.

Не конче треба їхати де на фарму, чи над море, щоб брати соняшні купелі. Живучи в місті чи трохи за містом, де повітря не дуже запорошене, діти можуть мати соняшні купелі. Для того треба тільки вбрати дитину так, щоб було виставлено на сонце якнайбільше голого тіла. Пошити убранічка для дитини такі, щоб руки, ноги, плечі і груди були откриті, бо через одежу не проходять ультра-фіолетові проміння, які є дуже здорові для людини. Голова повинна бути прикрита, щоб сонце не разило очей.

Дитину треба потрохи призвичаювати до сонця, щоб воно не попекло шкіри, та щоб дитина не дістала т. зв. удару сонця. Спочатку треба зоставити її бавитися 15 мінут на сонці, а потім 20 мінут, а за кілька днів, може й цілий день бігати на сонці.

ІМІҐРАНТИ В БІБЛІОҐРАФІЯХ І ОПОВІДАННЯХ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Один з визначних американських письменників Яків Рис, еміґрант з Данії, написав в 1890. році перше оповідання з життя іміґрантів в Америці: „Як Друга Половина Живе".

З того часу написано іміґрантами багато книжок: біоґрафій, атобіографій, повістей, оповідань, драм, в яких змальовано життя іміґрантів в новій їх батьківщині.

Свого часу Іван Палмер Гавит приготовив для Американського Бібліотечного Товариства курс для читання книжок на тему: „Американці з Чужини" (Амерікен фром Аброуд). Між іншими книжками на цю тему, він згадує про біоґрафії таких визначних людей як Стайнмец, Пуліцер, Гайлпрін. Всі вони були іміґрантами в Америці і доконали великих діл в прибраній вітчині. Іван Палмер пише також про атобіоґрафії А. Карнеґі, що еміґрував зі Шкотії; Анни Шов, що була родом з Анґлії і в Америці вела суфражистський рух; Едвард Бок, що був іміґрантом з Голяндії і зробився найславнішим видавцем в історії американського журналізму; Пупін — еміґрант з Сербії, якого чудесні електричні винаходи зробили революцію в американській електричній індустрії; автобіоґрафія Волтера Дамроша — еміґранта з Німеччини, якого карієра в Америці прислужилась до великого музикального розвитку цеї країни.

Оповідань з іміґрантського життя написано дуже багато, але І. Гавит згадує тільки кілька. Між іншими радить прочитати: „Обіцяний Край", яку написав М. Антін, з життя жидів еміґрантів з Росії.

Форейн Ленґвіч Інформейшен Сервіс видало свого часу брошуру під заголовком: „Малюнок життя Іміґранта в Оповіданню і Біоґрафії". Там наведено яких сімдесять книжок, які малюють образки з іміґрантського життя. Це є все оригінальні твори, написані іміґрантами тут в Америці.

Одною з найкращих таких оповідань є „Моя Антонія". Автором його є Гвила С. Катгер. В тім оповіданню представлено життя чехів і шведів в Небраска.

Між іншими є збірка дуже цікавих і ориґінальних оповідань, написана Г. Голтом. Книжка ця називається: „Лайф Сторіс оф Андистиґвішд Амерікен" (Оповідання з Життя Незначних Американців).

В тих оповіданнях автор змальовує життя литовця робітника в різні; молодої польки-робітниці з фабрики; італіянця, що чистить черевики; грека — дрібного торговця; шведського фармера; кравчихи француженки; німки — няньки; ірляндця — кухаря; китайця — „лондрімена", тощо.

В Америці рік-річно виходить багато книжок про іміґрантів, але більшість з них не мають великої вартости. Одначе є і такі, які мають велику літературну вартість і їх варта читати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГОРНЕЛ, Н. Й. — Подаємо до відома членам Бр. св. Михаїла, від. 215., що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. червня, в годині 6:30 ввечір, в галі де звичайно. Просимо членів, місцевих і позамісцевих, бути обовязково приявними на зборах і на означений час. Просимо вписувати своїх дітей і знайомих у члени нашої орґанізації, У. Н. Союзу. — За уряд: М. Кердел, предс.; Сд. Катола, кас.; Ілля Назар, секр.

УВАГА! ДЕНБУРІ, КОНН.! УВАГА!

ПОВІДОМЛЯЄМО ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ 381 У. Н. СОЮЗУ

що

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 21. ЧЕРВНЯ (JUNE 21, 1942)

в годині 2:30 пополудні

В УГОРСЬКІЙ ЦЕРКОВ. ГАЛІ, 2 ROBERTS AVE., DANBURY, CONN.

Це будуть наші піврічні збори, а рівночасно і орґанізаційні, бо на зборах буде приявний орґанізатор **А. Маланчук**, який буде промовляти в справах У. Н. Союзу. Отже всі члени повинні обовязково прийти на ці збори.

М. Маркевич, секр.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

ДО ТИХ, ЩО КУПУВАЛИ „СВОБОДУ" НА „СТЕНДАХ" У МІСТІ НЮ ЙОРКУ:

Отсим подаємо до відома читачам „Свободи", що воєнні обмеження не тільки утруднили доставу часописів на „стенди", але також спричинили більші кошти тих достав, які зросли у нашому випадку до того, що требаб нам доплачувати тижнево яких 30 долярів за доставу „Свободи" на нюйорські „стенди". Супроти цього ми змушені від 1. липня б. р. перестати довозити „Свободу" на „стенди". Та віримо, що ті читачі, що досі купували „Свободу" на „стендах", стануть тепер звичайними передплатниками і таким способом пошта доставлятиме їм часопис правильно кожного дня до хати. Тому просимо тих, що купували „Свободу" на „стендах", виповнити понижче замовлення та надіслати його до адміністрації враз з належитістю за ґазету:

Передплата виносить:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:		В МІСТІ JERSEY CITY І ПОЗА ГРАНИЦЯМИ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:	
На рік	$6.00	На рік	$9.00
На пів року	3.25	На пів року	4.75
На 3 місяці	1.75	На 3 місяці	2.50

ЗАМОВЛЕННЯ НА ПЕРЕДПЛАТУ ЩОДЕННИКА „СВОБОДИ".

Отсим прошу висилати мені часопис „Свободу" на протяг часу ____________________

На це залучаю належитість в сумі $ ____________________

Імя і назвиско: ____________________

Адреса: ____________________

(тут подайте вулицю, число дому або почтову баксу)

Назва міста і стейту: ____________________

Жіноча Сторінка

Вакації -- Незаможній Дітворі

Скільки разів читаю, або чую про це, як хтось споміж наших молодих людей добивається своїми силами становища та признання від американців — гордість роздуває моє серце до подвійних вимірів. Але кождий натяк на тверду долю та недостаток у дитинячих літах, що її декотрим з них довелося пережити, заставляє мене міркувати всіляко про нас самих. Питання наче влізливі мухи обсідають мозок і здебільша годі найти для них відповіди. Де ми були тоді, коли ця дитина, яка успіхом довела своєї вартости, здана була лиш на нужденний заробок матери - вдовиці, скромну ренту батька-каліки, чи власні, розпучливі зусилля дитини - сироти? Чому не найшовся там ніякий своях, краян, приятель, організація, щоб закликали громадянство дати поміч цій надійній дитині? Чи нас аж так багато тут, що поодиноке життеве нещастя може непомітно згубитися між нами наче шпилька під ногами вуличної товпи? Чи може маємо цього роду випадків таку безмежну скількість, що вони церостають нас чисельно, чи переходять нашу грошеву спроможність?

Правда, нема нас тут так багато, щоб ми власними силами могли братися за щось незвичайне. Ми словами і ділами вспіли переконати себе, що нам нікуди до свойого шкільництва, сиротинців, стипендій у такій скількости, щоб вони давали кожній незаможній, а спосібній дитині з нашого роду на час навчання певну остою, чи хочаб лиш підпору. Але є деякі дрібні прислуги, некоштовні громадянські вчинки, які ми можемо і повинні виконати для нашого наймолодшого покоління, коли хочемо, щоб воно виростало у свідомости цього, що рід батьків голоситься до нього, щоб йому помочи, а не лиш тоді, як може ним почванитися, чи з нього користати. Для цих вчинків мусить найтися грошева піддержка від наших установ. До таких, що тепер на часі, зачисляю у першу чергу громадянську опіку над нашою незаможною дітворою у часі літних вакацій.

Мабуть нема ніодних „сломсів" у містах Америки, де не мож булоб подибати дитини, якої родичі, чи діди приїхали сюди з прегарної, пахучої української землі. Усюди, де лиш живуть наші люди, найдеться теж хтось, що не зумів видвигнутись з життєвого дна та досягти матеріяльного успіху. Усюди найдеться дитина, для якої вакації — це нестерпима вулична жара, несанітарний кут у старому, забрудженому домі, вбога, недостаточна пожива. А одинока радість та пільга — це струя зимної води з вуличного гидранта, втворена милосердною рукою полісмена, яка холодить невідлучну приналежність вонячої міської вулиці — вихудле діточе тіло.

І в кожному місці, де ми живело, де створили свої установи та знаємо про існування одні других — ми цю дитину мусимо між собою вишукати і подбати про це, щоб вона найшла хочаб найскромніший вакаційний відпочинок. Це обовязок у першу чергу нашого зорганізованого жіноцтва, а для цього воно може жадати піддержки усіх наших установ, співпраці цілої української громади.

Яке глибоке зрозуміння найшла була ця справа в Галичині, вказує існування до війни окремої, дуже діяльної установи, яка займалася висилкою української незаможної міської дітвори на літний відпочинок. У Товаристві Вакаційних Осель, де протектором був митрополит Шептицький, а дорадниками наші визначні лікарі, невеличкий гурт львівського жіноцтва трудився цілий рік біля цього, щоб придбати фонди для цих дітей, які не мають можности покинути на літо міста. У висліді їх праці та громадянської жертвенности кожного літа десятки, а то й сотки нашої міської дітвори виїздило на села, літнища, чи хочаб лиш проводило час у міських парках під оком доглядачок та вчительок. У цей спосіб вратовано неодно діточе здоровля для науки та праці — неодну душу для нашої нації.

Є десятки способів, на які ми моглиб братися переводити туї у життя цю справу — якщо на неї рішимося. Кожний з цих способів залежить від цього, скільки нас у громаді, як багато дітвори, що їй хочемо придбати вакаційний відпочинок, чи живемо розкинені по цілому місті, чи наші родини держаться одної дільниці. Чи можемо зібрати грошей на це, щоб кількоро дітей вислати на одно або двотижневі вакації десь на підміську фарму, „кемпу" і т. п. чи не маючи більше фондів стати нас лиш на це, щоб раз у тиждень завести дітвору у підміський парк, до зоольоґічного городу, чи над море. Кожний з цих способів кращий чим нічого — у кожному випадку можемо поділитися між собою опінією над дітворою на цілу днину, чи кілька годин, або вишукати для цього платну доглядачку. У дітвори міської, розжареної вулиці для кожного нашого зусилля найдеться захоплення та вдяка.

Також видається мені, що — колиб усе інше було неможливим — ми моглиб для дітвори уладити в часі вакацій одну-дві прогульки на взір цих, що їх бувало орґанізовано в Ню Йорку для наших мамів в Дні Матери. Очевидно — усе можнаб калькулювати дешевше, бо дітям не треба музики, обильної їди, чи інших додатків. А коли з дітьми виберется достаточна скількість жінок, щоб подбали про порядок, незасмічування, спів та веселу забаву — напевно ніхто з наших власників підміських фарм не відмовивсяб дати раз у вакації нашій незаможній дітворі місця у свойому саді, чи на вигоні.

Не чекаймо, щоб іти до нашої дітвори аж тоді, коли підросте та зрозуміє красу нашої пісні, народньої ноші, чи користи з членства у нашій запомоговій установі. Ідім до неї тоді, коли її вогнем палить міська вулиця, а зелені та повітря хочеться їй так дуже, як життя. Вона напевно тямити буде цей вчинок довгі літа та запише його на конті вдяки для цілого нашого громадянства.

Клявдія Олесницька.

ГОТОВА ДЛЯ ПОВІТРЯНОГО РЕЙДУ. На виставі ради безпеченства Торговельної Палати Філядельфії Джейн Тотл показувала свої причандали до боротьби проти бомб. Вона має на голові шолом пожарника, в руці держить газову маску, на руках у неї азбестові рукавиці.

ЖІНКА НАЧАЛЬНИКОМ ВАЖНОГО БЮРА.

Панну Рут Ейерс, відому економістку, предсідницю нюйорської стейтової Ліґи голосуючих жінок, встановлено начальником дивізії споживачів при уряді адміністрації цін.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ „ЗОЛОТО-ЗІРКОВИМИ" МАТЕРЯМИ.

На конференції орґанізації „Америкен Голд Стар Мадерс" що обєднує жінки, які втратили були синів у першу світову війну, розвелася завзята дебата над тим, чи допускати до орґанізації жінок, що втратили синів у другу світову війну.

Коли на конвенції поставлено внесок на зміну статуту орґанізації в тому напрямі, щоб на будуче допускати матерей вояків і моряків, що погинули в теперішній війні, деякі делеґатки противилися тому, вказуючи на різницю в віку й на кошти, вложені старими членками на стару орґанізацію. Ті, що пропонували зміну, стояли на становищі, що одні й другі матері понесли однакову жертву.

ЖІНКИ ЗАПИСУЮТЬСЯ НА ВОЄННІ КУРСИ.

За заявою Бюра Освіти, жінки записуються в щораз більшому числі по колеґіях і університетах краю на різні технічні курси, звязані з війною. Спеціяльно багато жінок записується на курси рисунку, інжинерії, хемії, фізики й радіо-техніки.

КОНСЕРВАТИВНІ КОЛЕҐІЇ ЗМІНЯЮТЬСЯ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙНИ.

Пораз перший у своїй історії Принстонський університет відкрив свої викладові салі для жінок. До певного ступня можна це приписати впливові федерального уряду, котрий просив заряд університету відкрити певні курси, потрібні для ведення війни, і дозволити доступ до них жінкам.

Університет у Принстоні, Ню Джерзі, має вже 196 літ.

ЗА РІВНУ ЗАПЛАТУ ДЛЯ ЖІНОК.

На зборах східного округа Краєвої Жіночої Партії, що відбулися оноді в Атлентик Сити, Ню Джерзі, ухвалено резолюцію за те, щоби лікаркам, які служать при Медичному Резервовому Корпусі, платити таку саму пенсію, яку платиться чоловікам у цій службі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТЕМФОРД, КОНН. — Піврічні збори Бр. св. Михаїла, від. 350., відбудуться в пятницю, 19. червня, в годині 7. ввечір, в церковній гали на Greenwich Ave. Збори відбувалися все перша неділя по пятнацятім, але через літо збори будуть відбуватися перша пятниця по пятнацятім. Просимо всіх членів і членкиць прийти точно на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглі місячні вкладки, бо в противній разі поступимо з ними згідно зо статутом. Не забувайте приводити нових членів. — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

АЛІКВІПА, ПА. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 120., відбудуться в неділю, 21. червня, точно в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членкиць прийти на збори на означений час, бо буде звіт контр. комісії за пів року. Просимо привести своїх знайомих на ці збори, щоб вписати їх до нашої організації. — За уряд: С. Ятчишин, пр.; Іван Манастирський, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНС. — Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323., відбудуться в неділю, 21. червня, в годині 2. пополудні, 38 Саcвт 5-та вулиця. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Дмитро Яремко, предс.; Василь Федей, кас.; Дмитро Кархут, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83., повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 20. червня, в годині 7. ввечір, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Норт Френклин улиця. Просимо членів прийти на ці збори та вислухати звіту урядників з їхнього діловодства і з пікніку. Секретар буде урядувати від години 6:30. — С. Чорномаз, секр.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211., відбудуться в суботу, 20. червня, в годині 7:30 ввечір, 35 Варен улиця. Просимо членкиць і членів прийти на ці збори і вислухати справоздання уряду і контролі за минулих 6 місяців. Маємо теж інші важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають заплатити свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. На цих зборах будемо приймати нових членів. Не приявні на зборах урядники і члени підлягають карі згідно з ухвалою річних зборів. — В. Карпів, предс.; Гр. Монастирський, кас.; Т. Соколовський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 21. червня, в годині 2. пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вислухати звіту контр. комісії з діловодства за имнулих 6 місяців. Маємо також інші справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої довги. — І. Найда, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243., повідомляє, що піврічні збори відбудуться 21. червня в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 12205 Парнел евеню. Просимо всіх членів, щоб прийшли на ці збори, бо маємо дуже важні справи, як касове справоздання, та інші справи. Просимо тих членів, що довгують, платити вкладки на зборах, або принести до секретаря найдальше до 25-го кожного місяця, а не тоді, як секретар вислав гроші до головно їканцелярії. — За уряд: Іван Лагола, предс.; Василь Тупиця, кас.; Ілля Гаврищків, рек. секр.; Петро Костюк, фін. секр.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО. — Піврічні збори відділу 50. У. А. Союзу відбудуться в ндеілю, 21. червня, в годині 1. пополудні, в галі 2545 — 33-та вулиця. На ці збори мають прийти всі члени, бо маємо важні справи до вирішення. Контрольна комісія дасть звіт за 6 місяців з господарки відділу. — М. Шимчик, секр.

ТАРЗАН, ч. 582. Загадочний газард.

Серед загального замішання, яке повстало в хвилині спускування дараб, Зеля і Том стратили з очей Тарзана.

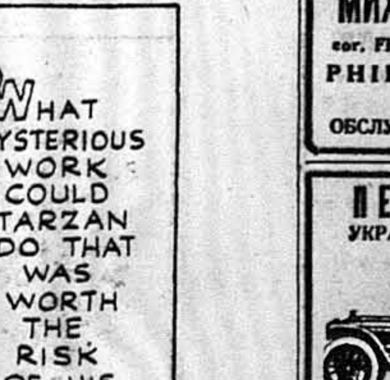

Щойно відпливши на дарабі від потапаючого корабля Том завважив, що Тарзан ще далі знаходиться на корабли.

Том закликав з цілої сили: „Сюди, Тарзане. Ось тут є місце для вас!" Але Тарзан не поспішав за закликом Тома.

Він обернувся на хвилю і відповів: „Ви пливіть. Я тут ще маю виконати певну роботу". І що це була за робота, для якої ризикував життям?